

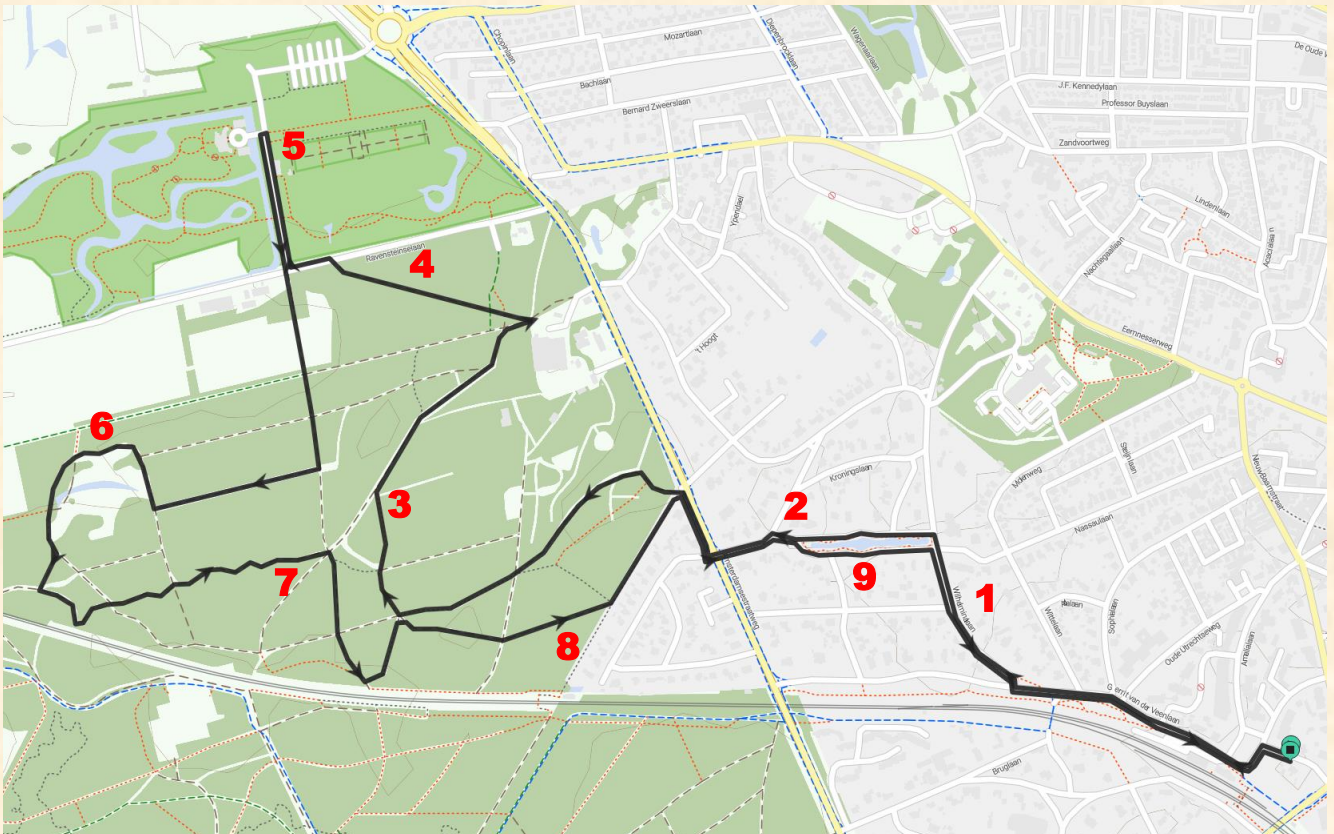
Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht

Laagte van Pijnenburg - Geopad 095 – de Blauwe Koepel

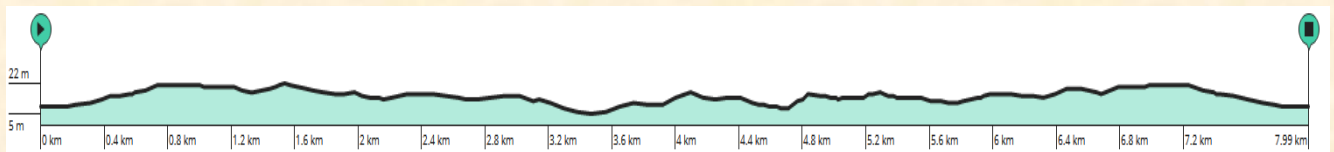
22-07-2021

Wie ook wandelend kennis wil maken met het bosgebied Blauwe Koepel adviseren wij de hierna door ons beschreven 8 kilometer lange wandelroute te lopen.

De route begint en eindigt bij het NS-station Baarn. Dit betekent dat wie haar wil volgen zowel voor als na afloop van de boswandeling een lommerrijk villapark moet doorkruisen. De bedoeling is dat het traject door het villapark visa versa wordt afgelegd. De er te vinden monumentale architectuur kan dan andermaal en ook nog eens vanuit een andere gezichtshoek worden beleefd.

Route 8,0 km. Voor de GPS RouteYou versie, [klik hier](#).

1. Vanuit het station gaan we eerst links een eindje de Gerrit van der Veenlaan belopen. Rechts wordt dan onder meer het van 1902 daterende chalet Svea gepasseerd. De Gerrit van der Veenlaan brengt ons naar een splitsing waar we schuin rechts de Wilhelminalaan ingaan. Langzaam wat stijgend klimt ons geopad er naar de kruin van het plateau, dat de kern van de Baarnse stuwwal vormt. De Wilhelminalaan volgt een boogvormig tracé van bijna een kilometer lengte, dat het hooggelegen deel van Baarn in tweeën deelt.

2. Na enkele honderden meters krijgen we links de voorname Emmalaan te zien. Deze onderscheidt zich van de straten in haar omgeving doordat ze ter weerszijden van een langgerekt plantsoen werd aangelegd. Het plantsoen omzoomt een kanaalachtige siervijver. Vanwege de aanwezigheid van de vijver zou men even kunnen denken ongemerkt weer in een relatief laag gelegen deel van Baarn te zijn beland. Niets is echter minder waar. De Emmalaan ligt namelijk vrijwel bovenop het stuwwalplateau, dat er tot ongeveer 16 meter boven N.A.P. reikt.

Aan beide zijden van de Emmalaan staan enkele imposante villa's, waarvan de eerste aan de noordkant onze speciale aandacht verdient omdat ze de zwierige Jugendstil vertegenwoordigt. Om naar het bosgebied de Blauwe Koepel te kunnen gaan moeten wij nu de Emmalaan aflopen. De Emmalaan ligt in een villapark waarvan de bebouwing al voor 1900 begon. Het werd aangelegd in een sterrenbos, waarvan de lanen uitstraalden vanuit een terpje dat bekend was als het Prinsenbergje, Eemnesserbergje en De Piek. Van het bergje is achter het landhuis Emmalaan 6b nog een restant overgebleven.

Even voorbij de langgerekte vijver eindigt de Emmalaan enkelvoudig op een T-kruising. We komen dan terecht op de j-vormige De Beaufortlaan. Deze herinnert aan Jhr. Mr. B. Ph. De Beaufort, die in de jaren 1885 – 1897 burgemeester van Baarn was. De laan leidt ons links naar de drukke Amsterdamse Straatweg, aan de overzijde waarvan de bebouwde kom van Baarn eindigt met een klein driehoekig villapark. Ook aan de realisatie daarvan werd bos opgeofferd. Dit gebeurde hier na 1900.

Om in het bosgebied De Blauwe Koepel te geraken moeten wij rechts nog ruim honderd meter de Amsterdamse Straatweg volgen.

3. Hierna kunnen wij links via een naar rechts draaiend bospad ons eigenlijke doelgebied gaan verkennen. Het pad brengt ons naar een flauwbochtige hoofdontsluiting van het bos, die wij links honderden meters gaan volgen. Daarbij dalen wij de westflank van de Baarnse stuwwal af. Vrijwel onderaan de helling wordt links onze aandacht getrokken door een ovale terreindepressie, waarvan het ontstaan nog nader zal moeten worden onderzocht.

De afdaling brengt de geopadloper intussen naar het terrasachtige pakket smeltwater- en windafzettingen dat de stuwwal omgeeft. De bovenbouw van dit terras bestaat voornamelijk uit fijnzandige windafzettingen, die enkele tienduizenden jaren geleden onder droge koude klimaatcondities van de laatste ijstijd werden gevormd. Het oppervlak ervan vertoont enkele ruggen. De verstuiwingen die na de ontbossingen hier en daar mogelijk werden hebben de geomorfologische gesteldheid van de windvormingen echter ook beïnvloed.

We blijven de flauwbochtige hoofdontsluiting volgen tot de tweede kruising, waar rechtsaf wordt geslagen. Een andere flauwbochtige ontsluiting brengt ons dan naar de hoofdlaan van het vroegere Buitenzorg. Intussen zien we links en rechts van het pad zowel natuurlijk lijkende kommetjes als evident gegraven kuilen.

4. De hoofdlaan gaat ons rechts nu terugbrengen naar de stuwwalflank, die wij echter niet zullen gaan bestijgen. In plaats hiervan wordt op een scheve T-kruising linksaf geslagen. Even later komen we terecht op een scheve T-kruising met een kaarsrechte laan. Deze loopt in dezelfde richting als de Middeleeuwse strookvormige kavels waarop een groot deel van het bos werd geplant. Bovendien scheidt ze een aantal percelen van die kavels.

We gaan de laan rechts enkele tientallen meters volgen om links achter ons een opmerkelijk smalle beukenlaan in te duiken. Deze laan snijdt de strookvormige kavels van deze omgeving diagonaal. Daarbij daalt ze af naar een vrijwel vlak gebied dat slechts ongeveer twee meter boven N.A.P. is gelegen.

5. Aldaar komen wij terecht op de verharde Ravensteinse Laan, die weer wel de richting van de strookvormige kavels volgt. De laan brengt ons naar een kruising. Rechtsaf slaan biedt dan de mogelijkheid na het passeren van de oude hoeve De Ossenstal even een blik te slaan op het paleisachtige Huis Groeneveld met zijn naar voren buigende vleugels. Links en rechts van het ervoor gelegen plein zien wij dan ook de beide bouwhuizen van Groeneveld.

Het is nu niet bedoeling ook het langgerekte bospark van Groeneveld te gaan bewandelen maar terug te keren naar de bossen van het voormalige landgoed Buitenzorg. Daarvoor gaan we de kruising waar we zojuist vandaan kwamen weer opzoeken, om haar vervolgens te passeren.

6. Drie kruisingen verder slaat ons geopad rechtsaf. Een, de strookvormige kavels scheidende laan brengt ons dan naar een T-kruising, waar we rechts om een parkachtig gedeelte van het bosgebied gaan lopen. Een markante blikvanger is er een door glooiend grasland geflankeerd rivierachtig vijvertje.

Even voorbij het grasland laat het geopad ons rechts een uitstapje maken naar een laan, die deels evenwijdig aan de spoorlijn Hilversum-Baarn loopt. We komen dan langs een laag zandruggetje waarvan het oppervlak hier en daar door enkele kommetjes wordt verlevendigd.

De laan eindigt met een rotonde, die we ook gaan ronden om vervolgens op onze schreden terug te keren. We blijven de laan nu trouw tot die als het ware tegen de spoorlijn aan botst.

7. Links kunnen wij ons dan via een intiem slingerend bospad weer geleidelijk van de spoorlijn verwijderen. Na een kleine zevenhonderd meter eindigt het slingerpad op een vijfsprong, alwaar rechtsaf wordt geslagen. Even voor een kruising passeren we dan enkele kommetjes. Voorbij de kruising komen wij al snel opnieuw terecht bij de spoorlijn, waar ook nu linksaf wordt geslagen.

8. Een bochtig bospad laat ons dan kennismaken met een terreingedeelte waar de windvormingen uit de laatste ijstijd na de ontbossingen enigermate door verstuingen werden verbouwd. Rechts wordt er successievelijk onze aandacht getrokken door een markant rond bergje en een stuifklif. Het pad eindigt op een driesprong waar wij rechts voor de tweede maal terugkeren naar de westelijke flank van de Baarnse stuwwal.

Bij de rand ervan moet een vrij opvallende afzonderlijke heuvel worden beklommen. Het ontstaan van deze heuvel is voor zover bekend nog niet (nauwkeurig) door geomorfologen onderzocht.

Op de heuvel passeren we een kruising. Enkele honderden meters verderop kunnen we dan links langs de bebouwde kom van Baarn terug naar de plek waar de wandeling door het bos begon.

9. Via de Amsterdamse Straatweg, de De Beaufortlaan, Emmalaan, Wilhelminalaan en Gerrit van der Veenlaan kan nu het spoorwegstation weer worden opgezocht.

Door de wandeling leerden wij de natuur en architectuur van een lommerrijke villawijk en oud bospark kennen. De meeste indruk maakten daarbij ongetwijfeld sommige monumentale antieke landhuizen, enkele oude lanen van het bospark en de graslandenclave met het rivierachtige vijvertje.

Toelichting

In deze brochure konden we kennismaken met enkele westelijke villabuurtten van het dorp Baarn en een daaraan grenzend bospark.

In een groot deel van het gebied bestaat de ondergrond uit overwegend grindrijke afzettingen, die zo'n 150.000 jaar geleden door Scandinavisch landijs werden opgestuwd. Ze vormen de kleine stuwwal waarover Baarn zich uitbreidde. Een deel van het wandelgebied ligt op de westelijke flank van die glaciële hoogte.

Westelijk daarvan bestaat de ondergrond van het wandelgebied uit jongere smeltwater- en windafzettingen, waarvan het oppervlak plaatselijk wordt verlevendigd door (tamelijk) kleinschalig reliëf.

Enkele lage (wind)zandruggen ontstonden er mogelijk tegen het einde van de nu tienduizend jaar achter ons liggende laatste ijstijd. In historische tijd opgetreden zandverstuivingen hebben echter ook hun geomorfologische sporen in het gebied achtergelaten.

Bij de noordrand van het beschreven gebied werd het uit een hofstede van het landgoed Drakenburg voortgekomen grote buiten Groeneveld aangelegd in een zone met westwaarts divergerende strookvormige kavels van een laatmiddeleeuws cultuurlandschap.

Op het landgoed staat een door zijn breedte imposant landhuis, waarvan het middendeel mogelijk van 1703 dateert en de beide naar voren gebogen zijvleugels na 1737 zijn gebouwd. In het huis heeft Staatsbosbeheer een museum ondergebracht.

In de omgeving van het huis verrezen al spoedig een jagershuis, koetshuis en oranjerie, terwijl links en rechts voor het pand een zogenaamd bouwhuis werd neergezet.

Het park van Groeneveld is in de zeventiende eeuw volgens geometrische principes gestructureerd en later gefaseerd "verlandschappelijk". De grotendeels door J.D. Zocher jr ontworpen huidige structuur met rivierachtige bochtige waterpartijen en een markante heuvel dateert van 1836.

Tot het landgoed Groeneveld behoorden vier boerderijen, waarvan er thans nog drie over zijn.

Het overgrote deel van het wandelgebied behoorde tot het landgoed Buitenzorg. Bij de Amsterdamse Straatweg staat er een zeer breed gepleisterd landhuis, waarvan het oudste deel van 1840 dateert. Het huis kreeg gezelschap van een dienstwoning, rentmeestershuis en koetshuis.

Omstreeks 1850 was het terrein van Buitenzorg al vrijwel geheel bebost, maar nog vrijwel alleen door enkele rechte lanen ontsloten. Ruim een halve eeuw later zou de structuur van het landgoed echter vrijwel met de huidige overeenkomen. Sindsdien kan het groen van het landgoed worden omschreven als een flink parkbos, waar de landschapsstijl bescheiden wordt vertegenwoordigd door enkele flauwbochtige lanen, een rivierachtige kleine vijver en een daarbij gelegen glooiend grasveld.

Vrijwel het gehele landgoed Buitenzorg is tegenwoordig eigendom van Staatsbosbeheer.

Alle rechten met betrekking tot de tekst en het kaartmateriaal uit deze uitgave berusten bij stichting Telluris. Persoonlijk gebruik van de uitgave is toegestaan maar niet voor zakelijke en commerciële doeleinden tenzij dit schriftelijk met de rechthebbende(n) is overeen gekomen.